

Reitur II: Samstarfsráð um þróunarsamvinnu

- Skipan:** Fulltrúar kosnir á Alþingi í hlutfalli við þingstyrk. Ráðherra skipi til viðbótar einn fulltrúa, sem Samtök atvinnulífsins tilnefna, og einn fulltrúa sem frjáls félagasamtök tilnefna. Ráðherra velji og skipi fulltrúa frá háskólasamfélaginu. Formaður samstarfsráðsins er skipaður af ráðherra sérstaklega.
- Sviðsstjóri þróunarsamvinnusviðs verði starfsmaður/ritari ráðsins og undirbúi fundi þess.
- Fundir:** Tvisvar á ári, t.d. í byrjun janúar og í lok september.
- Hlutverk:** Að vera ráðherra til ráðuneytis um stefnu í málum er varða þróunarsamvinnu Íslands.
- Verkefni:** Að veita ráðherra ráðgjöf í stefnumarkandi ákvörðunum, t.d. um langtíma-áætlanir í þróunarmálum, framlög til þróunarsamvinnu, skiptingu fjárframlaga milli marghliða og tvíhliða samvinnu, forgangsroðun í samvinnu um þróunarmál, s.s. um setu og þátttöku í alþjóðlegum stofnunum og um val á nýju samstarfslandi.

Reitur III: Stýrihópur um þróunarsamvinnu

- Skipan:** Ráðuneytisstjóri verði formaður hópsins og beri ábyrgð á störfum hans gagnvart ráðherra. Í stýrihópnum skulu eftirtaldir stjórnendur eiga sæti: sviðsstjóri þróunarsamvinnusviðs, skrifstofustjóri þróunarsamvinnu, skrifstofustjóri friðargæslu og framkvæmdastjóri ÞSSI²⁰. Aðrir starfsmenn ráðuneytisins, þróunarsamvinnu og friðargæslu sitji fundi samkvæmt boðun. Þetta er framkvæmdahópur ráðuneytisins um þróunarsamvinnu þar sem öll þróunarsamvinna Íslands er til umfjöllunar og tekið heildstætt á málum. Ráðuneytisstjóri stýrir fundum og ber ábyrgð á að ávallt sé haft samráð við alþjóða- og öryggisvið og aðrar skrifstofur/svið ráðuneytisins þegar eðli máls gefur tilefni til.
- Fundir:** Boðaðir með dagskrá og viku fyrirvara ársfjórðungslega (á þriggja mánaða fresti). Boðað er til fundar aukalega þegar þurfa þykir. Undirbúningur funda er á ábyrgð sviðsstjóra þróunarsamvinnusviðs sem jafnframt ber ábyrgð á skipulögðu samstarfi með reglubundnum fundum við starfsfólk ÞSSI í tengslum við undirbúning funda stýrihópsins. Sviðsstjóri þróunarsamvinnusviðs ritar fundargerðir og gengur frá samþykktum funda.
- Hlutverk:** Tillögugerð til ráðherra í stefnumótandi málum, eftirlit með framkvæmd á stefnu ráðherra og ríkisstjórnar í friðar- og þróunarsamvinnumálum og eftirlit með framkvæmd innra aðhalds og óháðra úttekta á einstaka viðfangsefnum þessara málaflokka.

Sjá enn fremur lista yfir hugsanleg verkefni í 3. viðauka á bls. 28.

²⁰ Sviðsstjóri eigi sæti í stýrihópnum þar sem hann annast samræmingu á þróunarsamvinnusviði í umboði ráðuneytisstjóra, þ.m.t. á allri þróunarsamvinnu og friðargæslu, og sviðsstjóri undirbýr fundi stýrihóps og gengur frá fundargerðum. Aðrir stjórnendur eigi þar sæti þar sem þeir bera ábyrgð á fjárhagsáætlunum og daglegum rekstri og framkvæmd sinna starfsstöðva.

3. VIÐAUKI

Eftirfarandi verkefni yrðu meðal helstu verkefna stýrihóps um þróunarsamvinnu:²¹

Verkefni:	Aðgerð:
<p>Stefnumótandi verkefni:</p> <p>A. Undirbúningur ákvörðunar ráðherra um hlutfallslega skiptingu fjárveitinga milli marghliða og tvíhliða þróunarsamvinnu.</p> <p>B. Undirbúningur ákvörðunar ráðherra um framlög til alþjóðastofnana.</p> <p>C. Undirbúningur ákvörðunar um ný samstarfslönd og gerð tillögu þar um.</p> <p>D. Umfjöllun um tillögur að nýjum verkefnum og nálgunum í friðar- og þróunarsamvinnumálum í samræmi við stefnu ráðherra.</p> <p>E. Undirbúningur heildstæðrar langtímaáætlunar í þróunarsamvinnumálum Íslands til fjögurra ára í senn til samræmis við stefnumið Íslands og forgangsöröðun ráðherra sem send skal ráðherra fyrir 1. október ár hvert²². Áætlunin, sem feli enn fremur í sér meginskiptingu kostnaðar, verði unnin af starfsfólki á skrifstofum þróunarsamvinnusviðs og ÞSSÍ undir stjórn og á ábyrgð sviðsstjóra sviðsins og framkvæmdastjóra ÞSSÍ.</p> <p>F. Þróun og gerð tillagna að verklagsreglum.</p> <p>G. Árleg heildarsamantekt á allri þróunarsamvinnu (skýrsla til þróunarsamvinnunefndar Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD/DAC).</p> <p>H. Afgreiðsla umsókna um fjárveitingar til nýrra verkefna og viðbótarfjárveitingar til eldri verkefna sem þó eru innan ramma fjárlaga.</p> <p>I. Umfjöllun um beiðnir um aðstoð frá þróunarlöndum.</p> <p>J. Afgreiðsla styrkbeiðna vegna mannúðarmála og neyðaraðstoðar.</p> <p>K. Ársskýrsla.</p> <p>L. Afgreiðsla styrkbeiðna, annarra en um mannúðarmál og neyðaraðstoð, frá stofnunum, frjálsum félagasamtökum og öðrum aðilum.</p>	<p>A. Tillaga til ráðherra</p> <p>B. Tillaga til ráðherra</p> <p>C. Tillaga til ráðherra</p> <p>D. Samþykkt og kynnt ráðherra</p> <p>E. Samþykkt og send ráðherra</p> <p>F. Tillaga til ráðherra</p> <p>G. Til samþykktar og send ráðherra</p> <p>H. Til samþykktar og kynntar ráðherra</p> <p>I. Til afgreiðslu og kynnt ráðherra</p> <p>J. Tillaga til ráðherra,</p> <p>K. Samþykkt, send ráðherra og R&P²³</p> <p>L. Til samþykktar/áritunar og sent R&P²⁴</p>
<p>Framkvæmda- og rekstrarverkefni:</p> <p>M. Fjárhagsáætlanir: fyrir sviðið og ÞSSÍ.</p>	<p>M. Til samþykktar og send R&P²⁵</p>

²¹ Ekki er hér um tæmandi yfirlit yfir verkefni að ræða né víst að öll þau verkefni, sem hér eru tiltekin, eigi heima á fundum stýrihópsins. Þessi mál þarf að skoða og skilgreina betur í framkvæmd á fyrstu starfsmánuðum stýrihópsins, t.d. með tilliti til þess að hve miklu leyti verkefni og ábyrgð á þeim eru framseld til skrifstofanna og ÞSSÍ, þ.e.a.s. skilgreina þarf vel hverju fjárhags- og rekstrarlegt umboð skrifstofanna og ÞSSÍ.

²² Hér verði stefnumótun skrifstofa/stofnana og viðfangsefni þeirra nánar útfærð og skilgreind og gerð grein fyrir því hvernig þau þjóna stefnu og markmiðum íslenskra stjórnvalda í þróunarsamvinnumálum.

²³ Innri endurskoðun.

²⁴ Sama.

²⁵ Rekstrar- og þjónustuskrifstofa utanríkisráðuneytis (R&P) hefur yfirumsjón með gerð fjárhagsáætlunar og frágangi hennar til fjármálaráðuneytisins.

<p>N. Starfs-, rekstrar- og greiðsluáætlanir: fyrir sviðið og ÞSSÍ.</p> <p>O. Reglubundið uppgjör, rekstraryfirlit.</p> <p>P. Ársyfirlit rekstrar um þróunarsamvinnu Íslands.</p> <p>Q. Samningar við stofnanir, frjáls félagasamtök og aðra aðila.</p> <p>ATH. Í verkefnum stýrihópsins er gert ráð fyrir skipulögðu samstarfi starfsfólks á skrifstofum utanríkisráðuneytisins og ÞSSÍ við undirbúning að gerð tillagna og töku ákvarðana.</p>	<p>N. Til samþykktar og sendar R&P²⁶</p> <p>O. Til skoðunar og sent R&P</p> <p>P. Til áritunar og sent R&P</p> <p>Q. Til skoðunar og samþykktar og sendir R&P²⁷</p>
---	---

---

²⁶ Innri endurskoðun.

²⁷ Innri endurskoðun.

Reitur IV: Framkvæmdastjórn ÞSSÍ

Samráðsvettvangur innan ÞSSÍ um stefnu stofnunarinnar, verklag og helstu áherslumál í daglegum rekstri hennar þar sem fjármálastjóri og skrifstofustjóri eru framkvæmdastjóra til ráðuneytis.

Skipan: Framkvæmdastjóri, fjármálastjóri og skrifstofustjóri

Verkefni:

- A. Stefnumál og áherslur stofnunarinnar, verklag og fagþróun.
- B. Daglegur rekstur, skipulag starfseminnar, umsjón með verk-, greiðslu- og bókhaldsferlum stofnunarinnar.
- C. Gerð fjárhagsáætlunar og rekstrar- og verkáætlana fyrir starfsemi stofnunarinnar, sundurliðaðar eftir aðalskrifstofu og löndum/umdæmisskrifstofum.
- D. Gerð tillagna um ný samstarfslönd, ný verkefni eða nálganir í tvíhliða þróunarsamvinnumálum.
- E. Ráðstöfun þess fjármagns sem til ráðstöfunar er samkvæmt fjárlögum og áætlað er til starfsemi ÞSSÍ og enn fremur að því er varðar framkvæmd einstakra verkefna sem í gangi eru hverju sinni.
- F. Afgreiðsla umsókna um fjárveitingu til nýrra verkefna og viðbótarfjárveitinga til eldri verkefna og skal henni ljúka með kynningu til stýrihóps sem annast innra eftirlit.
- G. Ráðning nýrra starfsmanna og starfsmannasamsetning.

Mikilvægt er að skilgreina vel umboð framkvæmdastjórnar ÞSSÍ eftir breytingar, þ.e. hvað hefur framkvæmdastjórn stofnunarinnar vald til að ákveða sjálf og hvað þarf hún að bera undir stýrihópinn áður en ákvörðun er tekin. Framkvæmdastjórn stofnunarinnar þarf að sjálfsögðu alltaf að taka mið af því að allar ákvarðanir og aðgerðir, sem hún samþykkir, lúta eftirliti eða endurskoðun, hvort heldur er eftirliti ráðuneytisins, utanríkismálanefndar Alþingis, eða þróunarsamvinnunefndar Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD/DAC) eða endurskoðun Ríkisendurskoðunar.

2. VIÐAUKI

Mismunandi nálganir í þróunarsamvinnu

1. Verkefnanálgun

Verkefnanálgun (*project approach*), sem lengst af hefur tíðkast í þróunarsamvinnu, er eina nálgunin sem hefur verið beitt hjá ÞSSÍ. Fjármagni er beint til afmarkaðra verkefna með skilgreind markmið og tímaramma. Þessi nálgun hefur verið gagnrýnd fyrir að heildarsýn skorti en þykir henta framlagslöndunum vel. Reynslan hefur sýnt að verkefni ganga vel á meðan þau njóta aðstoðar og því þarf að tryggja vel að stjórnvöld í viðtökuríkinu séu í stakk búin til að taka við áframhaldandi uppbyggingu og rekstri þegar aðstoð lýkur. Verkefnanálgun hefur einnig verið gagnrýnd fyrir að eignarhald á verkefninu er hjá framlagslandinu en ekki hjá viðtökulandinu.

2. Geiranálgun

Geiranálgun (*sector-wide approach*) er í auknum mæli notuð í þróunarsamvinnu. Í henni felst að þróunar- og alþjóðastofnanir beina fjármagni inn í ákveðna geira, t.d. menntamál, fiskimál, heilsugæslu, orkumál o.fl., og vinna í samráði og samstarfi við stjórnvöld í viðtökuríkinu að uppbyggingu tiltekins eða tiltekinna geira.

Samfjármögnun er algeng í tengslum við þessa nálgun. Þá setja framlagslöndin þróunarframlög sín í einn sjóð og viðtökuríkið sér um að útteila fjármagninu eftir þeirri forgangsróðun sem stjórnvöld hafa mótað í sínum áætlunum.

3. Fjárlagastuðningur

Fjárlagastuðningur (*budget support*) hefur aukist á undanförunum árum. Með þeirri nálgun er verið að tryggja að eignarhald og ábyrgð þróunaraðgerða sé alfarið í höndum viðtökuríkis. Fjárframlög eru sett í ríkissjóð viðtökuríkisins til að fjármagna fjárlög þess. Viðtökuríkið sjálf forgangsraðar einstökum málaflokkum.

Körfufjármögnun er aðferð við fjármögnun þróunaraðstoðar þar sem fleiri en eitt framlagsland styrkja þróunarverkefni með því að greiða í sameiginlegan sjóð, aðskilinn frá öðrum fjármagni, og er verkefnið fjármagnað með þeim sjóði. Með körfufjármögnun er hægt að taka frá fjármagn í ákveðna verkþætti innan málaflokka.

4. Þúsaldarbyggðir/byggðapróunarverkefni

Unnið er með héraðsstjórnvöldum í samráði og samstarfi við stjórnvöld, þorpssamfélög og aðra sem veita aðstoð í viðkomandi héraði. Markmiðið er að vinna að félagslegum og efnahagslegum umbótum, draga úr fátækt og auka hagsæld með því að efla grunnþjónustu og innviði héraðsins eða byggðanna.

IS IT ODA?

FACTSHEET - May 2007

This note helps donors to decide whether a particular expenditure qualifies as official development assistance (ODA). It supplements the Development Assistance Committee's Statistical Reporting Directives.

IS IT ODA?

Members occasionally request the Secretariat's view as to whether a particular expenditure should be reported as official development assistance (ODA). This paper outlines the reasoning the Secretariat uses to answer such enquiries, and discusses some specific cases. It should not be taken as a definitive guide to ODA eligibility, since only the DAC may determine such eligibility. Further details are provided in the Statistical Reporting Directives (available at www.oecd.org/dac/stats/dac/directives).

Official development assistance is defined as those flows to countries on the DAC List (available at www.oecd.org/dac/stats/dac/list) and to multilateral institutions for flows to ODA recipients which are:

- i. provided by official agencies, including state and local governments, or by their executive agencies; and
- ii. each transaction of which:
  - a) is administered with the promotion of the economic development and welfare of developing countries as its *main objective*; and
  - b) is concessional in character and conveys a grant element of at least 25 per cent (calculated at a rate of discount of 10 per cent)¹.

¹This calculation is to determine if a loan is concessional or not. If the loan satisfies the ODA criteria, the whole amount is reported as ODA. The grant element is not used to discount the face value of a loan in DAC reporting. Reporting is on a cash (nominal) basis, with the one exception noted where NPV is used.

This note will briefly discuss key elements of this definition. Other official non-military flows to ODA recipients are recorded as "Other official flows" (OOF).

ECONOMIC DEVELOPMENT AND WELFARE AS THE MAIN OBJECTIVE

This is often the decisive criterion for determining ODA eligibility. In the final analysis it is a matter of intention. But in order to reduce the scope for subjective interpretations and promote comparable reporting, Members have agreed to limits on ODA reporting, e.g.:

- **Exclusion of military aid** - The supply of military equipment and services, and the forgiveness of debts incurred for military purposes, are not reportable as ODA. On the other hand, additional costs incurred for the use of the donor's military forces to deliver humanitarian aid or perform development services is ODA-eligible.
- **Peacekeeping** - The enforcement aspects of peacekeeping are not reportable as ODA. However, ODA does include the net bilateral costs to donors of carrying out the following activities within UN-administered or UN-approved peace operations: human rights, election monitoring, rehabilitation of demobilised soldiers and of national infrastructure, monitoring and training of administrators, including customs and police officers, advice on economic stabilisation, repatriation and demobilisation of soldiers, weapons disposal and mine removal. ("Net bilateral costs" means the extra costs of assigning personnel to these activities, net of the costs of stationing them at home, and of any compensation received from the UN). Similar activities conducted for developmental reasons outside UN peace operations are also reportable as ODA, but not recorded against the peacekeeping code. But activities carried out for non-developmental reasons, e.g. mine clearance to allow military training, are not reportable as ODA.
- **Civil police work** - Expenditure on police training is ODA, unless the training relates to paramilitary functions such as counter-insurgency work. The supply of the donor's police services to control civil disobedience is not reportable.
- **Social and cultural programmes** - As with police work, a distinction is drawn between building developing countries' capacity (ODA-eligible) and one-off interventions (not ODA-eligible). Thus, the promotion of museums, libraries, art and music schools, and sports training facilities and venues counts as ODA, whereas sponsoring concert tours or athletes' travel costs does not.
- **Assistance to refugees** - Assistance to refugees in developing countries is reportable as ODA. Temporary assistance to refugees from developing countries arriving in donor countries is reportable as ODA during the first 12 months of stay, and all costs associated with eventual repatriation to a developing country, are also reportable.
- **Nuclear energy** - The peaceful use of nuclear energy, including construction of nuclear power plants and the medical use of radioisotopes, is ODA-eligible. Military applications of nuclear energy are not.
- **Research** - Only research directly and primarily relevant to the problems of developing countries counts as ODA. This includes research into tropical diseases and developing crops designed for developing country conditions. The costs may still be counted as ODA if the research is carried out in a developed country.

ODA ELIGIBILITY OF AID TO MULTILATERALS AND NGOS

Annex 2 of the Statistical Reporting Directives lists those international agencies contributions to which are reportable as ODA. ODA coefficients are provided for United Nations agencies which conduct part of their activities in favour of development. These coefficients are revised every few years in consultation with the agencies concerned.

United Nations agencies have established many specific-purpose funds. These are too numerous, and arise and disappear too quickly to be listed in the Directives. The same applies to national non-governmental organisations. In both cases, Members must use their judgement as to whether contributions have an ODA character². When in doubt, they may consult the Secretariat, providing details of the fund in question.

The Directives also list the main international non-governmental organisations (INGOs) contributions to which are reportable as ODA. These are increasingly numerous. Where Members have contributed to INGOs not on this list, they should assess their ODA character in the light of the INGOs' aims, programmes and membership. If they believe the contribution should be counted as ODA, they should inform the Secretariat so that members can consider the INGO in the annual review of Annex 2.

²The coefficient established for an agency partly active in development does not normally apply to specific-purpose funds it sets up, the ODA character of which should be assessed individually. For example, 75.4 per cent of contributions to WHO's core budget are reportable as ODA. But contributions to WHO's bilharzia programme are 100 per cent ODA-reportable, while contributions to its International Agency for Research on Cancer are not ODA-reportable.